

beiterett i statsallmenningen kan være med på å vedta beitevedtekter for allmenningen. Dersom vedkommende f.eks. har særlige økonomiske interesser i et bestemt utfall i saken vil han likevel kunne være inhabil. Dette er forhold som fjellstyret må vurdere fra sak til sak.

Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak er gjort gjeldende for svært mange av fjellstyrets vedtak, også når det gjelder fastsettelse av jakt- og fiskeregler og tildeling av jaktkort. Dersom fjellstyremedlemmer og Fjelloppsynet skulle erklæres inhabile hver gang de var part i saken kunne man f.eks. i jakt og fiskesaker risikere at ingen, hverken medlemmer eller varamedlemmer, var habile til å treffe vedtak. Dette ville vært en svært vanskelig situasjon for fjellstyrene. Det følger av § 6 fjerde ledd at reglene om inhabilitet ikke får anvendelse dersom det er åpenbart at vedkommendes tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt, og hverken offentlige eller private interesser tilsier at han skal fratre.

I fjellstyrenes vurdering av hvorvidt et medlem er inhabil eller ikke, er det en god rettesnor at et fjellstyremedlem først erklæres som inhabil hvis han selv, eller en part han har et nært forhold til, vil få personlig vinning av et bestemt utfall av en sak, og da helst vinning av økonomisk eller materiell betydning.

4.2.2.2 Fjellstyremedlemmers habilitet når disse deltar i behandling av saker i kommunale organ

Tidvis oppstår det usikkerhet om fjellstyremedlemmer er inhabile til å delta i behandlingen av saker som medlem av et kommunalt organ.

Innledningsvis kan det slås fast at vervskombinasjon ikke fører til inhabilitet. Dette er behandlet i Ot.prop. nr. 3 (1976-1977) s. 66 i forarbeidene til forvaltningsloven. Samme forholdet fremgår av Ombudsmannens praksis på området.

I en konkret sak har flere fjellstyremedlemmer blitt vedtatt å være inhabile i behandling av arealdelen til kommuneplanen fordi fjellstyret hadde gitt uttale til kommuneplanen. Det ble av Kommunedirektøren også argumentert med at fjellstyret og Statskog som en stor aktør på areal i kommunen – statsallmenningen utgjør litt over 50 % av arealet – var inhabile fordi både fjellstyre og Statskog ville få inntekter av for eksempel bortfeste av hyttetomter, og at de på dette grunnlaget var part i arbeidet med kommuneplanen sin arealdel.

De berørte fjellstyremedlemmene krevde lovlighetskontroll av inhabilitetsvedtaket til kommunestyret. Statsforvalteren i Innlandet har behandlet kravet om lovlighetskontroll i september 2021 og fastslått at kommunestyret sitt vedtak er ugyldig.

Et fjellstyre er ikke part i vedtak i kommunestyret når vedtaket ikke retter seg mot fjellstyret og ikke gjelder fjellstyret direkte. Av Ot.prop. nr. 50 (2008-2009) fremgår det at det skal mye til før et selskap blir regnet som part i en sak. Når selskapets tilknytning til saken er underordnet, indirekte eller tilfeldig, vil ikke selskapet være part da det må foreligge en reell tilknytning for å bli regnet som part i en sak. Det legges til grunn at det enkelte selskap ikke uten videre blir regnet som part etter forvaltningsloven § 6 første ledd e) i overordnede saker som årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan og fylkesplan.

Hvorvidt et fjellstyre er et selskap etter forvaltningsloven § 6, første ledd e) el. ikke er omtalt under kap. 4.2.2.3.

Statsforvalteren vurderer at fjellstyremedlemmer ikke er inhabile etter forvaltningslovens § 6 andre ledd. Kommunestyret sin behandling av arealdelen til kommuneplanen medfører ikke særlig fordel, tap eller ulempe for fjellstyremedlemmer eller noen som fjellstyremedlem har nær personlig tilknytning til.

Woxholth skriver i kommentarutgaven til forvaltningsloven at det som utgangspunkt ikke vil inntre inhabilitet når medlemmer gjennom deltagelse i utvalg går inn for å fremme interesser som disse er valgt til å representere som medlem av råd eller utvalg der medlemmene er valgt eller oppnevnt som representanter for interesserorganisasjoner.

4.2.2.3 Er fjellstyre et selskap etter FL § 6 første ledd e)?

NFS har fått gjennomført en juridisk vurdering som slår fast at et fjellstyre ikke er et selskap etter FL § 6 første ledd e). Fjellstyrets organisasjonsform og dets virksomhet har ikke preg av å være en «selskapsform», eller av å være av «selskaplignende karakter».

Statsforvalteren i Innlandet sin lovlighetskontroll av inhabilitetsvedtaket til kommunestyret bygger på det samme faktumet.

Fjellstyret er å anse som et frittstående og selvstendig forvaltningsorgan, jfr. forvaltningsloven § 1. Dette er også i samsvar med at fjellstyret er pålagt å følge hele forvaltningsloven i sin saksbehandling jf. fjelloven § 10 første ledd. Fjellstyret fatter sine avgjørelser ved enkeltvedtak og fjellstyrets vedtak kan påklages til departementet jf. § 10 annet ledd. Dette gjelder både for vedtak som retter seg mot tredjemann, og for de vedtak som retter seg mot de bruksberettigede selv.